

ABSTRAKT

Plži rodu *Radix* (Lymnaeidae) jsou běžnými sladkovodními měkkýši Evropy. V minulosti byly v ČR rozlišovány podle morfologie ulity druhy *R. auricularia*, *R. peregra*, *R. ovata* a *R. ampla*. Nicméně, současné studie zahrnující molekulární data odhalily, že determinace druhů založená na tradičních postupech využívajících morfologii ulit a gonád může být komplikovaná, matoucí a ne plně spolehlivá. Tvar ulity je ovlivněn konkrétními životními podmínkami plžů a ukazuje se jako velmi variabilní. Znaky na pohlavní soustavě závisí na fázi reprodukce plže, popřípadě na přítomnosti vývojových stádií motolic, která mohou způsobit parazitární kastraci. V současnosti je nejspolehlivějším přístupem molekulární taxonomie, především s využitím kombinací sekvencí DNA vybraných jaderných a mitochondriálních genů. Vzhledem k poměrně finanční i časové náročnosti molekulárních analýz se různí autoři snaží nalézt další morfologické znaky, které by mohly být použity při určování radixů v terénu, bez požadavku na náročné vybavení. Problémy v taxonomii a systematice zástupců rodu *Radix* mají i svůj praktický dopad při studiu životních cyklů motolic. Z pohledu humánní a veterinární medicíny jsou nejdůležitějšími parazity spojovanými s těmito plži motolice čeledí Schistosomatidae (rody *Trichobilharzia* a *Schistosoma*) a Fasciolidae (rody *Fasciola* a *Fascioloides*).

Klíčová slova: Lymnaeidae, *Radix*, *Lymnaea*, ulita, Trematoda, motolice, Schistosomatidae, *Trichobilharzia*, *Fascioloides*, *Fasciola*, molekulární taxonomie, ITS2